

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Львівська політехніка»
Навчально-науковий інститут адміністрування,
державного управління та професійного розвитку**

Кафедра державної політики та врядування
Кафедра публічного управління та публічної служби
Кафедра регіонального та місцевого розвитку

**РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

Матеріали науково-практичної конференції
28 квітня 2023 року

Львів – 2023

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ІАДУ НУ
«Львівська політехніка» заборонено

Метою міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток публічного управління в контексті європейської інтеграції України» є обмін досвідом та обговорення актуальних теоретичних і прикладних проблем демократичного врядування та публічного адміністрування в умовах сучасних геополітичних викликів на Європейському континенті. До участі запрошені теоретики та практики публічного управління, науково-педагогічні працівники споріднених спеціальностей, аспіранти і докторанти, громадські активісти та всі зацікавлені особи.

Матеріали та пристатейна література публікуються в авторській редакції. За достовірність фактичної інформації у публікаціях відповідальність несуть автори.

Розвиток публічного управління в контексті європейської інтеграції України [Текст]: матер. наук.-практ. конф. (28 квітня 2023 р., м. Львів) – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2023. – 222 с.

© Навчально-науковий інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка», 2023

Зміст

СЕКЦІЯ 1. ПРІОРИТЕТИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ УМОВАХ..... 9

Євген Борщук

Особливості формування системи публічного управління в контексті досягнення цілей сталого розвитку України до 2030 року..... 9

Ористлава Сидорчук, Сергій Хомюк

Забезпечення економічної безпеки на основі реалізації антикорупційних заходів публічної політики..... 12

Ірина Колосовська

Соціальні вектори публічної політики у контексті викликів війни в Україні..... 16

Надія Підбережник

Пріоритети публічної мовної політики України в умовах війни..... 19

Вячеслав Ціватий

Публічна політика і публічне управління в контексті європейської інтеграції України: інноваційні підходи до формування професійних компетентностей із публічного мовлення та міжкультурної комунікації (дидактичний та інституціональний аспекти)..... 21

Роман Мацик

Напрями розвитку енергетичної інфраструктури у контексті викликів воєнного стану..... 25

Галина Дзяна, Олег Дідич

Державно-приватне партнерство як механізм розвитку сектору безпеки й оборони України у воєнний та пост воєнний періоди 27

Віта Гарбариніна

Реформування системи державно-приватного партнерства з метою реалізації інфраструктурних проєктів в Україні..... 31

Олександра Нєма

Управління проєктами в аспекті сталого розвитку 33

Ростислав Хвалібота

Міжнародне співробітництво та партнерство як пріоритетний напрям публічної політики органів юстиції України в умовах глобалізації та інтеграції в європейський та світовий правовий простір..... 35

Оксана Литвинчук

Правове забезпечення реалізації політики гендерної рівності 37

Олена Беляєва

Регулювання сфери воєнно-промислового комплексу в історичній ретроспективі..... 39

Наталія Сембай

Принципи управління харчовою промисловістю в контексті євроінтеграції України..... 42

Лариса Шегіда

Перспективи українських медіа на шляху до європейської інтеграції .. 43

СЕКЦІЯ 2. ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ ДЕМОКРАТИЧНОГО ВРЯДУВАННЯ ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У ВОЄННИЙ ТА ПОСТ ВОЄННИЙ ПЕРІОДИ..... 47

Петро Петровський

Розвиток сфери публічності України: виклики війни та перспективи їх вирішення..... 47

Наталія Іваницька, Софія Іваницька

Проблеми забезпечення демократичних методів самоврядування в Україні в час війни 50

Григорій Хамчук

Перерозподіл інтелектуальних домінант як виклик і загроза демократичному врядуванню та публічному адмініструванню 52

Богдана Медуна

Публічність як принцип діяльності органів публічного управління в умовах використання цифрових технологій 55

Олександр Сушинський

Відповідальність як принцип організації влади: проблематика воєнного стану..... 58

Анастасія Фабрисова, Наталія Михальчишин

Інститут відповідальності в публічній сфері 65

Віталій Денега

Удосконалення інституційного розподілу компетенцій органів публічної влади. 68

Наталія Іванкова

Концепція «потрійної спіралі»: інноваційна взаємодія університету, бізнесу та влади 71

Diana Zayats

Development of the Institute of Starosta in Modern Ukraine 74

<i>Юрій Лукашевський</i>	
Законодавчі ініціативи відродження місцевого самоврядування та інструментів демократії участі у Львові: історичний аспект	78
<i>Дмитро Дзвінчук, Марк Лютий, Віктор Петренко</i>	
Штучний інтелект у публічному управлінні та адмініструванні України: ризики, загрози і виклики.....	81
<i>Орест Красівський</i>	
Реформування публічного управління в умовах цифровізації Укаїни на шляху до євроатлантичної інтеграції.....	84
<i>Дмитро Пучков</i>	
Теоретичні засади реформування публічного управління в Україні в умовах діджиталізації	87
<i>Сергій Гладкий</i>	
Сучасні аспекти оптимізації публічного управління цифровими ресурсами в Україні	90
<i>Микола Микулець</i>	
Удосконалення принципів електронного документообігу	92
<i>Олеся Левченко, Олена Новосьолова</i>	
Особливості формування доходів державного бюджету України в умовах воєнного часу.....	94
<i>Устим Хаварівський</i>	
Законопроектна робота парламенту з питань регулювання діяльності релігійних організацій в умовах збройної агресії рф проти України	97
<i>Тарас Кіцак</i>	
Права публічних службовців: компаративний аналіз законодавчих основ	100
<i>Іоліта Адамська</i>	
Проблемні аспекти у сфері захисту прав публічних службовців	104
<i>Олександр Наконечний</i>	
Професіоналізація посадових осіб місцевого самоврядування як інструмент забезпечення їх службової діяльності.....	107
<i>Олена Лаба</i>	
Систематизація механізмів менеджменту людських ресурсів публічного управління.....	110
<i>Галина Хаварівська</i>	
Щодо питання мобінгу державних службовців	113
<i>Гретта Гукова-Кушнір</i>	

Державне регулювання процесу адаптації вищої медичної освіти до сучасних геополітичних викликів	115
<i>Марія Головчак</i>	
Публічно-управлінські механізми реформування системи медсестринської освіти: методологічні аспекти	117
<i>Марія Малачинська</i>	
Особливості управління перинатальною допомогою під час пандемії Covid-19 в Україні	119
<i>Оксана Пархоменко-Куцевіл</i>	
Основні інституційні механізми забезпечення виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні	122
СЕКЦІЯ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ У СХІДНІЙ ЄВРОПІ.	126
<i>Anastasiia Krasnonos, Tetiana Bondar</i>	
Prospects of European Integration for Ukraine	126
<i>Anhelina Savchuk</i>	
The Development and Prospects of the European Integration Processes in Ukraine	128
<i>Ольга Олефіренко</i>	
Копенгагенські критерії як визначальні норми розширення Європейського Союзу	132
<i>Богдан Шевчук</i>	
Трансформація стратегії безпеки Європейського Союзу	135
<i>Віктор Дричик</i>	
Роль воєнної безпеки України в системі міжнародної безпеки	138
<i>Валентин Малиновський</i>	
Вступ Фінляндії до НАТО: кейс для України	142
<i>Наталія Стрельчук</i>	
Реформування сфери безпеки та оборони Північної Македонії в контексті євроатлантичної інтеграції	147
<i>Тарас Загола</i>	
Наукові підходи до визначення сучасних глобальних небезпек та викликів	150
<i>Леонід Гунько</i>	
Боротьба з незаконними збройними формуваннями: зарубіжний досвід	153

Олександр Куртинець

Сучасні проблеми професіоналізації кадрів Збройних Сил України в умовах воєнного часу..... 156

Ірина Кіянка, Андрій Шараськін

Сучасні виклики розвитку українського суспільства в контексті інформаційних війн: можливості і загрози..... 159

Василь Пасічник

Неоімперська стратегія Росії та загрози для України і світу 162

Михайло Наумко

Порівняльний аналіз національного спротиву України та країн партнерів 165

Ігор Штирко

Цифровізація публічного управління як проблема забезпечення національної безпеки України 168

Наталія Мартиненко

Співробітництво в сфері судово-експертної діяльності в умовах євроінтеграції України..... 171

Галина Миронович

Зв'язки з громадськістю як основний елемент стратегічних комунікацій в арміях країн НАТО..... 174

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ..... 177

Ігор Дробот

Проблеми гарантування місцевого самоврядування в умовах децентралізації державного управління 177

Євген Матвійшин

Сільськогосподарська кооперація як чинник активізації місцевого розвитку..... 180

Катерина Бліщук, Іванна Козак

Співпраця територіальних громад як універсальний інструмент спільного вирішення проблем місцевого значення 184

Oleksandra Khudoba

Public Administration in the Conditions of War in Ukraine: Problems, Needs and Perspectives (Lviv Oblast as an Example)..... 187

Birke Sander, Juliane Wegner

From Pencil to Mindset: Model of Digital Competence for a Sustainable Adminstration of the State of Mecklenburg-West Pomerania..... 190

<i>Khrystyna Kokhalyk</i>	
The Development of E-Democracy in Ukrainian Cities: the Example of Lviv	195
<i>Анатолій Ключкович</i>	
Словацький досвід реформування публічного управління на регіональному рівні.....	197
<i>Наталія Меуш</i>	
Фінансове забезпечення регіонів: виклики для бюджету в умовах воєнного стану	200
<i>Віталій Круглов</i>	
Проблематика реалізації державної політики розвитку гірських територій Карпатського регіону України	203
<i>Роман Корчовий</i>	
Забезпечення органами місцевого самоврядування спеціального-адміністративно-правового режиму курортів	206
<i>Оксана Павлів</i>	
Вплив воєнного стану на реформування земельних відносин у контексті місцевого самоврядування	208
<i>Іван Шульський</i>	
Соціально-економічні аспекти відновлення та розвитку територіальних громад в умовах трансформації публічного управління.....	211
<i>Світлана Петькун</i>	
Необхідність формування цифрової екосистеми регіону України.....	213
<i>Валентина Мамонова, Олександр Довбня</i>	
Аналіз активності сектору житлового будівництва як передумова повоєнного відновлення житла.....	216
<i>Іван Сиводєд</i>	
Екоцид, який вчиняється військами Росії на окупованих територіях України.....	219
<i>Катерина Пастух</i>	
Розробка програм комплексного відновлення територій територіальних громад.....	220

References

1. Громадський бюджет. Платформа реалізації ідей для покращення твого міста. <https://lviv.pb.org.ua>
2. Індекс місцевої електронної демократії в Україні / А. Ємельянова, С. Лобойко. Київ: Центр розвитку інновацій, 2020. 40 с. <https://cid.center/wp-content/uploads/2021/01/e-dem.pdf>.
3. Панель міста. <https://dashboard.city-adm.lviv.ua>
4. Панцир С., Когут А. Електронна демократія в Україні: рекомендації щодо впровадження політики та забезпечення її результативності. <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28784.pdf>
5. e-DEM платформа електронної демократії. <https://e-dem.ua>
6. Electronic democracy ("e-democracy") Recommendation CM/Rec (2009) 1 and explanatory memorandum. Strasbourg, Council of Europe. https://www.coe.int/t/dgap/democracy/activities/ggis/cahde/2009/recCM2009_1_and_Accomp_Docs/6647-0-ID8289-Recommendation%20on%20electronic%20democracy.pdf
7. Indicative Guide № 1 to Recommendation Rec (2009) 1 of the Committee of Ministers to member states on e-democracy. Generic tools and policies for an electronic democracy. The Council of Europe's Ad Hoc Committee on e-democracy (CAHDE). https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Source/EDemocracy/CAHDE_IV/CAHDE%20indicative%20guide%20no%201%20Only_23Feb09.pdf

Анатолій Ключкович

доктор політичних наук, професор
кафедри політології і державного
управління ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»

Словацький досвід реформування публічного управління на регіональному рівні

В контексті реалізації Україною курсу на європеїзацію публічного управління актуальності не втрачає вивчення досвіду управлінських реформ країн-членів Європейського Союзу. Словаччина пройшла складним шляхом реформування публічного управління в контексті постсоціалістичного розвитку та вступу до ЄС. Результати цих реформ дозволяють говорити про функціонування в країні системи публічного управління європейського рівня.

У процесі реформування публічного управління на регіональному рівні Словаччина переслідувала такі ключові цілі: децентралізація публічної влади; деконцентрація державного управління; вдосконалення адміністративно-територіального устрою; реформа державної служби; розбудова місцевого та регіонального самоврядування; фінансова децентралізація; адаптація регіональної політики до вимог ЄС; демократизація суспільного життя.

Визначені цілі зумовили те, що процес реформування територіальної організації публічного управління протікав у двох основних контекстах – децентралізаційному та євроінтеграційному.

Реформування територіального публічного управління в Словаччині здійснювалося у декілька етапів з різною глибиною та інтенсивністю. В контексті ключових напрямів реформування (демократизації, децентралізації, європеїзації) можна виокремити чотири узагальнених етапи реформування територіальної організації публічної влади.

Перший етап (1990–1992 рр.) – це перші роки після падіння соціалістичної системи та відновлення демократичного публічного управління в межах єдиної Чеської та Словацької Федеративної Республіки. В ці роки відбулося закладення нормативних основ децентралізації влади та територіального самоврядування, налагодження діалогу з Європейською спільнотою. Водночас даний етап характеризувався повільними змінами у сфері реформування територіального публічного управління. Попри відродження демократичного самоврядування на рівні муніципалітетів, не було створено систему регіонального самоврядування, не було прийнято комплексну концепцію перебудови публічного управління ні на федеральному, ні на республіканському рівнях.

Другий етап (1993–1998 рр.) – це період утвердження державної самостійної Словацької Республіки. Цей етап характеризувався пошуками необхідної форми територіальної організації влади та повільними змінами (інколи й гальмуванням змін) у сфері реформування територіального публічного управління. На той час досить складною для розв'язання була дилема між необхідністю існування сильної центральної влади, яка здатна забезпечити ефективність кардинальних реформ у перехідний період, та необхідністю розвитку демократичних інститутів, зокрема регіонального самоврядування. Зміни в сфері політики регіонального розвитку були несистемними, у визначенні стратегії домінував підхід «згори» – з боку центральних інституцій, також недостатньою була активність з боку місцевих органів влади.

Третій етап (1998–2004 рр.) – це власне реформа публічного управління, період інтенсивних перетворень, пов'язаних, зокрема, з підготовкою вступу до ЄС. Відповідно до європейських стандартів відбулася адаптація публічного управління та адміністративно-територіального устрою. У 1998 р. у Словаччині до влади прийшли урядова коаліція, яка була орієнтована на комплексне реформування системи публічного управління. В підході до реформування регіональної політики формується партнерство між центральною владою і регіональними/місцевими органами влади (залучення незалежних експертів, представників муніципалітетів і територіальних адміністрацій). Як результат – впроваджено систему регіонального самоврядування з подальшою поетапною передачею повноважень і ресурсів. На регіональному рівні в Словаччині адаптовано т.зв. «симетричну» модель публічного управління.

Четвертий етап розпочався після вступу Словаччини до ЄС у 2004 р. Етап позначився поглибленням реформування в контексті подальшої адаптації

системи управління до стандартів ЄС, впровадження принципів європейської регіональної політики, реформи державної служби. У 2005 р. вступила в дію нова система фінансування муніципалітетів і країв, що мала на меті забезпечити фінансову децентралізацію управління, гарантувати повне забезпечення муніципалітетів і самоврядних країв при реалізації ними своїх повноважень. Реформа була орієнтована на перехід від практики надання дотацій з державного бюджету до фінансування місцевого самоврядування переважно з податкових надходжень.

Упродовж 2005–2012 рр. були здійснені кроки з оптимізації структури органів місцевого управління (на рівні країв і районів) та перерозподілу їх повноважень і відповідальності.

У 2012 р. словацьким урядом було ухвалено програму реформ ESO (*Efektívna, spoľahlivá a otvorená verejná správa*) [2], яка була спрямована на вдосконалення структури та функціонального потенціалу органів публічного управління на місцях з метою реалізації державної політики в інтересах громадян. У процесі реформ було ліквідовано визначені спеціалізовані державні відділення на рівні країв і запроваджено новостворені районні адміністрації як інтегровані місцеві органи державної влади та клієнтські центри, ціль яких – полегшити комунікацію громадян з владою, покращити надання сервісних послуг, посилити транспарентність та ефективність використання публічних фінансів [1, с. 287-288].

Впродовж самостійного розвитку Словаччині вдалося здійснити комплексні реформи у сфері територіального публічного управління, провести багаторівневу децентралізацію влади, створити дієве місцеве управління. Попри еволюційний поступ, децентралізаційні реформи та розбудова регіонального публічного управління зіштовхнулися з труднощами та проблемами, а саме: високим ступенем політизації перетворень; недостатньою прозорістю ухвалення рішень; загостренням проблем фінансування місцевого самоврядування; послабленням державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування в аспекті реалізації делегованих повноважень; послабленням якості управління та легітимності прийнятих рішень внаслідок низького рівня компетентності посадових осіб місцевого самоврядування; т.зв. «децентралізацією» корупції. Зазначені проблеми не мали системного характеру та поступово вирішувалися, однак окремі з них не розв'язані й на сучасному етапі й потребують подальших реформних заходів.

Внаслідок реформування публічного управління на регіональному рівні Словаччина досягла таких результатів: оптимізовано територіальне управління, впорядковано взаємовідносини органів публічної влади різних ієрархічних рівнів, вдосконалено адміністративно-територіальну структуру; запроваджено та вдосконалено регіональне самоврядування; розбудовано багаторівневе управління за європейськими стандартами, що дало можливість отримувати переваги від структурної політики ЄС і впливати на політику регіонального розвитку; перерозподілено повноваження між центральними й самоврядними органами публічного управління; впроваджено принципи субсидіарності та суспільного діалогу в контексті задоволення місцевих

інтересів і колективних потреб населення; змінено розуміння позицій державного сектора в суспільстві; зміцнено ідентифікацію жителів із місцевою громадою, регіональним врядуванням, а також посилено їх суб'єктивну мотивацію до активної участі у громадському житті на місцевому та регіональному рівні.

Серед основних чинників успішності реформ публічного управління на регіональному рівні в Словаччині можна виокремити такі: політична воля для проведення реформ; комплексна стратегія перетворень; ефективний механізм управління реформою, який акумулює експертний і кадровий потенціал; вчасно підготовлена законодавча база для реформування, узгоджена з європейськими стандартами; суспільний запит і громадський консенсус на користь реформ; допомога ЄС і міжнародних організацій.

Отже, реформування територіального публічного управління у Словаччині відбувалося під впливом комплексу чинників у рамках декількох етапів. Аналіз словацького досвіду засвідчив як складність перетворень, так і можливість його врахування Україною, яка, попри війну, націлена на здійснення управлінських реформ у євроінтеграційному контексті.

Список використаних джерел:

1. Ключкович А. Ю. Перехід до демократії в Словаччині: динаміка та суперечності суспільно-політичних трансформацій: монографія. Ужгород: АУТДОР – ШАРК, 2019. 416 с.

2. Uznesenie Vlády Slovenskej republiky č. 164/2012 zo dňa 27. apríla 2012 k programu ESO (Efektívna, Spol'ahlivá a Otvorená štátna správa). URL: <https://rokovania.gov.sk/>

Наталія Мєуш

заступник директора Департаменту фінансів Харківської обласної військової адміністрації – начальник управління доходів та економічного аналізу

Фінансове забезпечення регіонів: виклики для бюджету в умовах воєнного стану

Фінансове забезпечення регіонів України у воєнний час зазнало суттєвих змін, що обумовлено особливостями формування і виконання місцевих бюджетів в умовах воєнного стану, визначеними законодавчими актами. Зокрема, йдеться про Закони України щодо правового режиму воєнного стану, про Державний бюджет України, внесення змін до Бюджетного і Податкового кодексів України, відповідні постанови Кабінету Міністрів України. Частина прийнятих нормативно-правових актів спрямована на забезпечення оперативності прийняття органами публічного управління бюджетних рішень для забезпечення безперебійного функціонування бюджетної сфери (установ,